

מערך השיעור בנושא קהלים בחברה דמוקרטית- סוגי קהל

כתבה: עירית שחר

1. **משך השיעור:** 2 שיעורים כפולים, בני שעה וחצי כל אחד
2. **מטרות דידקטיות:**
  - הלומדים יכירו את סוגי קהל שונים (פירמידת הקהל): קהל פעיל, קהל מופעל, קהל קשוב, קהל סביל
  - הלומדים ידעו להבחין בין סוגי הקהל השונים ולסווג מקרים שונים לסוג הקהל המתאים לו.
3. **הצגת הנושא:** נושא קהלי תקשורת מהווה חלק מחומר הלימוד ביחידה השנייה- תקשורת ודמוקרטיה, בתכנית הלימודים בתקשורת.
  - **מהלך השיעור:**
    - * השיעור יכול להתקיים ב"זום" או פרונטלי והשימוש בעזרים בהתאם. מצגת/ כרטיסיות וכד'.
    - חזרה קצרה על המושג חופש הביטוי ומה הוא כולל (הזכות להביע דעה והזכות לקבל מידע)
    - הצגת שאלה פתוחה לדין: עד כמה אנחנו "מנצלים" את חופש הביטוי? עד כמה אנחנו באמת חופשיים בגבולות חופש הביטוי?
    - הצגת כותרות /אירועים אקטואליים ומענה על השאלות (חלוקה לחדרים בזום+ כרטיסיות משימה/ שימוש בסקרים / חלוקה לקבוצות בכיתה עם כרטיסיות):
האם אתם מכירים את הנושא עליו דיברה הכתבה?
במה לדעתכם עוסקת הכתבה?
אם אתם לא מכירים את הנושא - האם תוכלו לשער מדוע? (אין לי זמן, לא מעניין אותי, לא מכיר אמצעי תקשורת שמשדרים חדשות)
אם אתם מכירים את הנושא - היכן נחשפתם אליו? (פייסבוק, חברים, חדשות בטלוויזיה, עיתון, חדשות באינטרנט, שיחות סלון במשפחה)
  - שאלה לדין: עד כמה אנחנו משתמשים בחופש הביטוי שיש לנו בתכנים אינטרנטיים?
  - **סיכום:** גם בחברה בה מעוגן חופש הביטוי בחקיקה ובהסדרים פורמליים, עדיין הרבה תלוי בתרבות ובהרגלים של קהלי המדיה. יש לבחון האם הציבור אכן עושה שימוש בערוצים השונים שעומדים לרשותו כדי לבטא דעותיו ואף לנצלם

לשם השתתפות פוליטית כפי שמצופה מאזרח בחברה דמוקרטית. המתח המרכזי בעניין זה הוא בין יכולתו של הקהל לפעול באופן אוטונומי (עצמאי) ולנצל את ערוצי התקשורת שעומדים לרשותו, לבין מגבלות שונות כמו מגבלות של זמן, עניין, ומגבלות של סביבה חברתית - שמשמשת עבור כל היחיד גם כמקור מידע אבל גם עלולה להחרים/לבודד אותו אם אינו פועל על הקודים הנהוגים בה.

- מה זה **קהל**? קבוצה של מאזינים/צופים/קוראים שמתאסף סביב נושא חברתי משותף. הקבוצה אינה קבועה בהכרח. נחלק את קהל התקשורת לפי מעורבותם התקשורתית כאזרחי (פירמידת הקהל) : **קהל סביל/ אדיש** – כזה שלא מתעניין בנושא ולא משתתף בדיון בו אלא אם כן הוא מחוייב לכך.
- קהל קשוב** – מתעניין אבל לא משתתף. עוקבים אחרי הנושא באמצעות אמצעי התקשורת
- קהל מופעל** – הקבוצה הזו נגררת לפעילות גם אם לא תתעניין בנושא
- קהל פעיל** – קבוצה זו גם מתעניינת וגם משתתפת בנושא. לדוגמה – פעילים חברתיים

- מה הגורמים המשפיעים על התנהגות הקהל/סוג הקהל
- מבנה חברתי:

1. השכלה, הכנסה, מגדר, מגורים
  2. זמן פנאי, כמה זמינים להשתתף, נסיבות אישיות, השפעת החברה הסובבת
  3. מטרה שבגינה צורכים את המידע התקשורת: להירגע, להתעדכן, צרכים חברתיים
- מבנה מוסד התקשורת: אופי התכנים וזמינות המדיום
4. **ההקשר התיאורטי – הפנייה לספר הלימוד**: קהלי תקשורת הוא הנושא השישי בשער 4: תקשורת ודמוקרטיה בספר הלימוד "מתקשרים" ע"מ 143-145 (לוין, ד. חסיד-לוי, מ. (2020). מתקשרים – ספר לימוד בתקשורת לחטיבה העליונה. הוצאת כנרת)

5. **הצעה לאירוע הערכה לסיכום הנושא:**

בנו סקר באמצעות Google Forms

על מנת לבדוק את עמדותיהם של כל תלמידי בית הספר לגבי הלמידה מרחוק בתקופת הקורנה.

(כל קבוצה מעבירה את הסקר לשכבה שונה מז' עד יב')

בשאלותיכם התייחסו לעמדתם הכללית כלפי הלמידה וכן עד כמה יהיו מוכנים להיות מעורבים בבניית מערכת שעות חלופית, הצעת רעיונות חלופיים, עזרה לתלמידים מתקשים וכד'.

לאחר קבלת התוצאות מכל שכבה, נתחו את הממצאים על פי סוגי הקהל (פעיל/ מופעל/ קשוב/ סביל) והסבירו מהם לדעתכם הגורמים המשפיעים על תוצאות התלמידים.